

Sygn. akt III APz 9/14

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka – Szkibiel (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **W. B.**

przeciwko (...) **Państwowe Spółka Akcyjna w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek zażaleń wniesionych przez powoda i pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 lipca 2014 r. sygn. akt VI P 15/13

p o s t a n a w i a :

zmienić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie I Wydziałowi Cywilnemu.

SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka – Szbibiel SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III APz 9/14

UZASADNIENIE

Powód W. B. wniósł pozew przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (jako następcy prawnemu (...) Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S.) o zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 200.000 zł za krzywdę z powodu wieloletniego cierpienia spowodowanego zaniedbaniem pozwanego obowiązku wydania i zabezpieczenia dokumentacji związanej z chorobą zawodową i koniecznością przeszło trzydziestoletniego dochodzenia prawa do renty inwalidzkiej w związku z chorobą zawodową. W ocenie powoda o błędzie pozwanego świadczy uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28.05.1998r. w sprawie o sygn. III AUa 785/97.

W odpowiedzi na pozew (...) Państwowe SA w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości, jako niezasadnego oraz przedawnionego.

W toku postępowania, pełnomocnik z urzędu powoda wskazał, że roszczenie jest związane ze zniszczeniem dokumentacji pracowniczej i medycznej, dającej podstawy do ustalenia, że powód zachorował na chorobę zawodową, i tym,

że pozwany nie podejmował działań zmierzających do ustalenia i potwierdzenia choroby zawodowej będącej następstwem wykonywania przez powoda pracy defektoskopem przemysłowym do badań niszczących, uszkadzającego szpik. Obecnie zgłoszone żądanie nie jest roszczeniem uzupełniającym w stosunku do roszczeń wynikających z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą zawodową (k.61-67, 69-70). Pełnomocnik z urzędu powoda w piśmie procesowym z 5.03.2014r. wyjaśnił, że roszczenie jest związane z naruszeniem dobra osobistego powoda i wywodzone

z art. 448 k.c., a nadto w ocenie pełnomocnika powoda, roszczenie to należy rozpatrywać również w kontekście obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym lub niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu zobowiązanego do wykonania prawomocnego orzeczenia sądu, z którego to orzeczenia wynika, że poprzednie działania i zaniechania pozwanej były także niezgodne z prawem i zasadami współżycia społecznego (k. 102).

Pozwana w toku postępowania podtrzymała swoje stanowisko o bezzasadności i przedawnieniu roszczenia.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zaskarżonym postanowieniem z dnia 17.07.2014r., na podstawie art. 200 § 1 k.p.c. przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do jej rozpoznania.

Rozstrzygnięcie Sądu I Instancji wydane zostało w oparciu o następujący stan faktyczny.

Powód wniósł o zasądzenie od (...) SA w W. (następcy prawnego (...) Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S.) kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną niewykonaniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 maja 1998r. przez (...) Dyrekcję Okręgowej Kolei Państwowych w S.. Bezczywność (...) Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S. spowodowała - w ocenie powoda - wieloletnie cierpienia powoda podejmującego nowe procesy sądowe o prawo do renty, w sytuacji gdy kolejowy organ rentowy winien był wydać orzeczenie zgodne z kierunkiem nakreślonym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu. Powód wskazał, iż wyrok z dnia 20 maja 1998r. nie został wykonany do chwili obecnej i że toczy się sprawa o rentę w związku z chorobą zawodową związaną z uszkodzeniem szpiku (k 69).

Pozwany wniósł o odrzucenie powództwa jako przedawnionego albo o oddalenie powództwa. Pozwany wskazał, iż Zakład Kolejowych Emerytur i R. (...) podjął czynności zmierzające do wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 maja 1998r., lecz z dniem 1 stycznia 1999r. sprawy dotyczące chorób zawodowych i rent przejął od pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Na rozprawie w dniu 2 grudnia 2013r. powód wskazał, iż żądanie zgłoszone w tej sprawie nie jest roszczeniem uzupełniającym odpowiedzialność pracodawcy za szkodę spowodowaną chorobą zawodową. Zadośćuczynienie ma wynagrodzić krzywdy spowodowane niepodjęciem przez (...) czynności zmierzających do ustalenia choroby zawodowej oraz nierozpoznanie u niego choroby zawodowej.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 476 § 1 i § 2 k.p.c., uznał, że niniejsza sprawa nie jest sprawą ze stosunku pracy, ani sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych. W ocenie Sądu meriti jak wynika z akt osobowych pracodawcą powoda były Zakłady (...) w S.. Roszczenia powoda nie są jednak związane

ze stosunkiem pracy i nie dotyczą odpowiedzialności pracodawcy za szkodę związaną z chorobą zawodową, co uzasadniałoby właściwość sądu pracy. Roszczenia swe powód wiąże z zaniechaniem kolejowych organów rentowych

((...) Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S.), których następcą prawnym jest zdaniem powoda (...) SA w W.. Zgodnie z przepisem art. 26 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin prawo do świadczeń przewidzianych w ustawie ustalały i świadczenia wypłacały kolejowe jednostki organizacyjne określone przez Ministra Komunikacji. Określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin prawa i obowiązki organów Zakładu (...) przysługiwały zaś w stosunku do osób objętych ustawą kolejowym jednostkom organizacyjnym właściwym do spraw rent (art. 27). Ustawa ta utraciła moc z dniem 1 stycznia 1999r. na mocy art. 122 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z przedstawionych regulacji oraz z treści pozwu wynika, iż sprawa niniejsza nie mieści się w katalogu spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż jej przedmiotem nie jest odwołanie od decyzji organów rentowych, ant żądanie przyznania świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Uzasadnienie pozwu wskazuje jednoznacznie, iż spór dotyczy wyłącznie cywilnoprawnej odpowiedzialności (...) SA za szkody spowodowane działaniem kolejowych organów rentowych.

W tej sytuacji sądem właściwym do rozpoznania sprawy miejscowo (z uwagi na siedzibę pozwanego art. 27§1 k.p.c.) i rzeczowo (z uwagi na wartość przedmiotu sporu - art. 17 k.p.c.) jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

Z rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji nie zgodziły się obie strony, tj. powód oraz pozwana.

Powód w zażaleniu podniósł, że domaga się zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną niewykonaniem wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 maja 1998 roku. Na rozprawie powód doprecyzował, że jego roszczenie nie jest roszczeniem uzupełniającym odpowiedzialność pracodawcy za szkodę spowodowaną chorobą zawodową, gdyż ma ono wynagrodzić mu krzywdę spowodowaną niepodejmowaniem przez pozwaną czynności zmierzających do ustalenia choroby zawodowej oraz nierozpoznanie u niego choroby zawodowej. Sprawa faktycznie więc nie jest sprawą z zakresu prawa pracy, jak i ubezpieczeń społecznych, ale pozostaje w związku z działalnością pozwanej zarówno jako pracodawcy jak i kolejowego organu rentowego. Powód wskazał, że pozwana jest następcą prawnym dawnych Zakładów Naprawy Taboru Kolejowego w S. oraz (...) Dyrekcji Kolei jako organu rentowego i Sąd winien był wziąć od uwagi właściwość przemienną oraz fakt, że powództwo łączy się z działalnością nieistniejącej (...) Dyrekcji (...), która była samodzielną i wyodrębnioną jednostką przedsiębiorstwa którego następcą prawnym jest pozwana. Nadto, wszelkie zdarzenia skutkujące krzywdą powoda miały miejsce na terenie właściwości Sądu w Szczecinie.

Powyższe postanowienie zaskarżyła pozwana zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. w szczególności:

1. art. 27 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, zamiast prawidłowej podstawy prawnej, tj. art. 461 § 1 k.p.c.,
2. art. 461 § 1 k.p.c. w związku z art. 476 § 1 ust. 1 k.p.c., poprzez brak jego zastosowania, zamiast właściwego art. 461 k.p.c. i brak uwzględnienia faktu, że powód zgodnie z art. 43 § 1 k.p.c. wskazał jako właściwy Sąd Okręgowy w Szczecinie, właściwy ze względu na miejsce wykonywania pracy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwana wniosła:

- a. o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. - w przypadku przyjęcia, że zażalenie jest oczywiście uzasadnione i orzeczenie obowiązku zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego od powoda na rzecz pozwanego,
- b. w innym przypadku, o przekazanie sprawy Sądowi II instancji w trybie art. 395 § 1 k.p.c. i uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia oraz orzeczenie obowiązku zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego od powoda na rzecz pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w całości, pozwanego natomiast w przeważającej części.

Dokonana przez Sąd Apelacyjny kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia doprowadziła bowiem do wniosku, że zapadłe rozstrzygnięcie wymaga niezbędnej korekty, a mianowicie w związku z słuszną skądinąd oceną Sądu Okręgowego,

że niniejsza sprawa jest sprawą *stricto* cywilną, i zarazem wadliwą konstatacją,

że powód wniósł o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za naruszone dobro osobiste (art. 448 k.c.) wskutek zachowania (działania, zaniechania) kolejowego organu rentowego. Wbrew też stanowisku pozwanej, niniejsza sprawa nie zalicza się do katalogu spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, gdyż roszczenie powoda nie pozostaje w związku ze stosunkiem pracy, lecz z zachowaniem oddziały poprzednika prawnego z tej tylko racji, że w ocenie powoda był on odpowiedzialny

za sporządzenie oraz przechowywanie (zabezpieczenie) odpowiedniej dokumentacji, dającej podstawę do ustalenia choroby zawodowej u powoda, a następnie

do przyznania mu przez kolejowy organ rentowy prawa do renty inwalidzkiej

w związku z chorobą zawodową. Nie jest to również sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż powód nie domaga się (prawa) świadczenia z zakresu ubezpieczeń (zabezpieczeń) społecznych, w szczególności nie została wydana decyzja organu rentowego od której powód (ubezpieczony) wniósłby odwołanie. Z twierdzeń powoda, zawartych w pozwie, jak i późniejszych pismach procesowych, *expressis verbis* wynika, że zgłoszone roszczenie pozostaje w związku z naruszeniem dobra osobistego powoda i jest ono przez niego wywodzone z zachowania sprzed przeszło trzydziestu lat oddziały - jednostki organizacyjnej (...) Dyrekcji Okręgowej w S., która to jednostka wchodziła w skład (...), następcą prawnym których jest obecnie pozwana. Nie rozstrzygając przy tym oczywiście o słuszości roszczenia, czy legitymacji biernej, nie budziło jednak żadnych wątpliwości

tak określenie pozwanej, jak i powiązanie jej przez powoda z zachowaniem poprzednika prawnego, a zatem brak było podstaw do wywiedzenia przez Sąd Okręgowy, wniosku, w oparciu o twierdzenia powoda, że to inny podmiot, niż pozwana, jest odpowiedzialny za czyn niedozwolony z którego wywodzone

jest w niniejszym postępowaniu żądanie zapłaty. Przy takich ustaleniach kwestią wtórną jest chronologicznie późniejsze złożone oświadczenie pełnomocnika powoda,

iż roszczenie powoda należy rozpatrywać - dodatkowo - w kontekście obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym lub niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem podmiotu zobowiązanego do wykonania prawomocnego orzeczenia sądu, z którego to orzeczenia wynika, że poprzednie działania i zaniechania pozwanej były także niezgodne z prawem i zasadami współżycia społecznego (k. 102), skoro pełnomocnik jak wydaje się upatruje szkody w innym zdarzeniu, niż sam powód, a mianowicie w czynie bliżej nieokreślonego podmiotu zobowiązanego

do wykonania wydanego w 1998r. wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Pełnomocnik powoda nie precyzuje jednak, czy jest to roszczenie samodzielne, zgłoszone obok roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne w związku z naruszonym dobrem osobistym, czy jest to drugie żądania, być może alternatywne, a jeśli tak,

to wywodzone z jakiej szkody majątkowej, a nadto skoro źródło roszczenia pełnomocnik upatruje w zdarzeniu od 1998r., to jak należy traktować stanowisko powoda, iż chodzi mu o naruszenie dobra osobistego i krzywdę związaną z koniecznością prowadzenia procesów przez ponad trzydzieści lat, a zatem

nie wydaje się, aby chodziło powodowi również o zdarzenie / stan rzeczy

od 1998r. W tym zakresie można jedynie rozważyć zobowiązanie pełnomocnika powoda do ostatecznego sprecyzowania roszczenia / roszczeń oraz wyjaśnienia,

czy jest / są wywodzone z różnych zdarzeń mających w niniejszej sprawie znaczenie prawne, a nadto czy jest to zmiana podmiotowa, czy chodzi o dopozwanie, a nadto, jak przy dwóch ewentualnie pozwanych ustalona została wartość przedmiotu sporu

– wartość roszczeń oraz czy powód domaga się zasądzenia – czy zadośćuczynienia pieniężnego, czy tylko zapłaty, solidarnie, ewentualnie *in solidum*. Przy nowych ustaleniach będzie zatem rozważona właściwość sądu dla ewentualnie nowego roszczenia. Obecnie jednak należy przyjąć stanowisko samego powoda, który stanowczo wskazał

tylko pozwaną, tym bardziej, że z treści pozwu oraz i pism pełnomocnika powoda wynika, że pozwaną jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (jako następcą prawnemu (...) Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w S.).

Należy również mieć na uwadze, że powód skorzystał z przysługującego mu uprawnienia wyboru sądu, przy zaistniałej właściwości przemiennej, zgodnie z treścią art. 43 § 1 k.p.c. Przy pominięciu bowiem właściwości wynikającej z regulacji art. 30 k.p.c., wskazywał na S. oraz na okoliczności, prowadzące do wniosku, że roszczenie z czynu niedozwolonego jest wywodzone z zachowania oddziału w związku z działalnością tego oddziału w S. (siedziba oddziału), a nadto zdarzenie wywołujące szkodę miało miejsce w okręgu (...), a zatem winien mieć zastosowanie zarówno przepis art. 33 k.p.c., jak i przepis art. 35 k.p.c., przesądzające właściwość S..

Przy określonej wartości przedmiotu sporu na kwotę 200.000 zł, nie ulega też wątpliwości, iż zgodnie z art. 17 § pkt 4 k.p.c. sądem właściwym w pierwszej instancji jest sąd okręgowy. Mając na uwadze rozważania prawne zawarte na wstępie należy wskazać, że zgłoszone w pozwie roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne z art. 448 k.c. jest rozpatrywane przez sąd cywilny.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka – Szbibiel SSA Jolanta Hawryszko